

KARTA PRAW PACJENTA CENTRUM MEDYCZNEGO DAMIANA

KARTA PRAW PACJENTA CENTRUM MEDYCZNEGO DAMIANA,

PRZYJĘTA UCHWAŁĄ ZARZĄDU Z 14 MARCA 2011 R.
ZMIENIONA UCHWAŁĄ ZARZĄDU Z 11 MAJA 2017 R.
ZMIENIONA UCHWAŁĄ ZARZĄDU Z 2 STYCZNIA 2023 R.

§ 1. CZĘŚĆ OGÓLNA

- Ilekoć w niniejszej karcie mowa jest o podmiocie leczniczym bez bliższego określenia, należy przez to rozumieć Centrum Medyczne Damiana Holding sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie.
- Ilekoć w niniejszej karcie mowa jest o jednostce organizacyjnej bez bliższego określenia, należy przez to rozumieć szpital, ambulatorium, ośrodek terapii lub centrum zdrowia psychicznego MindHealth i każdą inną jednostkę lub komórkę organizacyjną, za pomocą której podmiot leczniczy wykonuje działalność leczniczą.
- Kierownik podmiotu leczniczego lub upoważniony przez niego lekarz może ograniczyć korzystanie z praw pacjenta w przypadku wystąpienia zagrożenia epidemicznego lub ze względu na bezpieczeństwo zdrowotne pacjentów, zaś w przypadku opisanych niżej: prawa do kontaktu osobistego, telefonicznego lub korespondencyjnego z innymi osobami, także ze względu na możliwości organizacyjne podmiotu leczniczego.

§ 2. PRAWA PACJENTA

- Prawo do ochrony zdrowia (art. 68 ust. 1 Konstytucji).
- Prawo do równego dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych (art. 68 ust. 2 Konstytucji).
- Prawo do świadczeń zdrowotnych odpowiadających wymaganiom aktualnej wiedzy medycznej, wykonywanych dostępnymi metodami i środkami zapobiegania, rozpoznawania i leczenia chorób, przez lekarzy, pielęgniarki, położne, diagnostów laboratoryjnych, fizjoterapeutów i ratowników medycznych, z należytą starannością i zgodnie z zasadami etyki zawodowej, a w sytuacji ograniczonych możliwości udzielania odpowiednich świadczeń – do korzystania z rzetelnej, opartej na kryteriach medycznych, jawnej procedury ustalającej kolejność dostępu do świadczeń.
- Prawo do dostatecznie wczesnej informacji o zamiarze odstawienia przez lekarza od leczenia pacjenta oraz prawo domagania się wskazania przez lekarza możliwości uzyskania świadczenia zdrowotnego u innego lekarza lub podmiotu udzielającego świadczeń zdrowotnych.
- Prawo żądania, aby lekarz zasięgnął opinii innego lekarza (właściwego lekarza specjalisty) lub zorganizował konsylium lekarskie, w szczególności w razie wątpliwości diagnostycznych lub terapeutycznych, o ile lekarz uzna to za uzasadnione w świetle wymagań wiedzy medycznej.
- Prawo żądania, aby pielęgniarka (położna) zasięgnęła opinii innej pielęgniarki (położnej). Pielęgniarka (położna) może odmówić takiemu żądaniu, jeżeli uzna wniosek (żądanie) za bezzasadne.
- Prawo żądania natychmiastowego udzielenia świadczeń zdrowotnych ze względu na zagrożenie zdrowia lub życia.
- Prawo do intymności i poszanowania godności osobistej, w szczególności w czasie udzielania świadczeń zdrowotnych oraz prawo pacjenta do obecności osoby bliskiej przy udzieleniu mu świadczeń zdrowotnych.
- Prawo pacjenta, aby przy udzielaniu mu świadczeń zdrowotnych były obecne osoby wykonujące zawód medyczny, inne niż udzielające świadczeń zdrowotnych, tylko wtedy, gdy jest to niezbędne ze względu na rodzaj świadczenia. Uczestnictwo, a także obecność innych osób (np. studenta odbywającego praktykę) wymaga zgody pacjenta, a w przypadku pacjenta małoletniego, całkowicie ubezwłasnowolnionego lub niezdolnego do świadomego wyrażenia zgody – jego przedstawiciela ustawowego, i osoby wykonującej zawód medyczny, udzielającej świadczenia zdrowotnego.
- Prawo do umierania w spokoju i godności oraz prawo pacjenta znajdującego się w stanie terminalnym do świadczeń zdrowotnych zapewniających łagodzenie bólu i innych cierpień.
- Prawo do uzyskania przystępnej informacji od lekarza (albo innej osoby wykonującej zawód medyczny) o: swoim stanie zdrowia, rozpoznaniu, proponowanych oraz możliwych metodach diagnostycznych, leczniczych, dających się przewidzieć następstwach ich zastosowania albo zaniechania, wynikach leczenia, rokowaniu. Lekarz (albo inna osoba wykonująca zawód medyczny) może być zwolniony z tego obowiązku wyłącznie na żądanie pacjenta. Lekarz (albo inna osoba wykonująca zawód medyczny) może udzielać powyższych informacji innym osobom tylko za zgodą pacjenta lub jego przedstawiciela ustawowego.
- Prawo do uzyskania od pielęgniarki lub położnej przystępnej informacji o pielęgnacji i zabiegach pielęgniarstkich.
- Prawo pacjenta, a w przypadku pacjenta małoletniego, całkowicie ubezwłasnowolnionego lub niezdolnego do świadomego wyrażenia zgody – prawo jego przedstawiciela ustawowego, do udzielania zgody na przeprowadzenie badania lub udzielenie innych świadczeń zdrowotnych (w przypadku braku przedstawiciela ustawowego prawo w odniesieniu do badania może wykonać opiekun faktyczny), po uzyskaniu od lekarza (albo innej osoby wykonującej zawód medyczny) odpowiedniej informacji. Pacjent małoletni, który ukończył 16 lat, osoba ubezwłasnowolniona albo pacjent chory psychicznie lub upośledzony umysłowo, lecz dysponujący dostatecznym rozeznaniam, ma prawo wyrażenia sprzeciwu co do udzielenia świadczenia zdrowotnego, pomimo zgody przedstawiciela ustawowego lub opiekuna faktycznego; w takim przypadku na udzielenie świadczenia zdrowotnego wymagane jest zezwolenie sądu opiekuńczego. Jeżeli obowiązujące przepisy prawa nie stanowią inaczej, zgoda oraz sprzeciw mogą być wyrażone ustnie albo nawet poprzez takie zachowanie, które w sposób niebudzący wątpliwości

wskazuje na wolę poddania się proponowanym czynnościom medycznym albo brak takiej woli.

- Prawo udzielenia pisemnej zgody na zabieg operacyjny albo na zastosowanie metody leczenia lub diagnostyki stwarzającej podwyższone ryzyko dla pacjenta, po uzyskaniu od lekarza odpowiedniej informacji.
- Prawo do dodatkowej opieki niepolegającej na udzielaniu świadczeń zdrowotnych, w tym prawo pacjentki w warunkach ciąży, porodu i pocięgu. Pacjent ponosi koszty realizacji prawa do dodatkowej opieki pielęgnacyjnej, jeżeli realizacja tego prawa skutkuje kosztami poniesionymi przez podmiot leczniczy.
- Prawo do kontaktu osobistego, telefonicznego lub korespondencyjnego z innymi osobami w podmiocie leczniczym i prawo do odmowy kontaktu z tymi osobami. Pacjent ponosi koszty realizacji prawa do kontaktu osobistego, telefonicznego lub korespondencyjnego z innymi osobami, jeżeli realizacja tych praw skutkuje kosztami poniesionymi przez podmiot leczniczy. Kontakt osobisty może zostać ograniczony w przypadku zagrożenia epidemicznego lub ze względu na bezpieczeństwo zdrowotne pacjentów, a także ze względu na możliwości organizacyjne podmiotu leczniczego przez kierownika podmiotu leczniczego lub upoważnionego przez niego lekarza.
- Prawo do opieki duszpasterskiej w podmiocie leczniczym oraz w sytuacji pogorszenia stanu zdrowia lub zagrożenia życia – prawo do kontaktu pacjenta z duchownym jego wyznania.
- Prawo dostępu do dokumentacji medycznej dotyczącej stanu zdrowia pacjenta oraz udzielonych mu świadczeń zdrowotnych na wniosek pacjenta, jego przedstawiciela ustawowego lub osoby przez niego upoważnionej, a w razie śmierci pacjenta – osoby upoważnionej przez pacjenta za życia lub osobie, która w chwili zgonu pacjenta była jego przedstawicielem ustawowym. Dostęp do dokumentacji medycznej udziela się m.in. poprzez odpłatne sporządzenie jej wyciągów, odpisów, kopii lub wydruku.
- Prawo zgłoszenia sprzeciwu wobec udostępnienia dokumentacji medycznej osobie bliskiej po śmierci pacjenta – z zastrzeżeniem, iż sąd spadku, w postępowaniu nieprocesowym na wniosek osoby bliskiej, może wyrazić zgodę na udostępnienie dokumentacji medycznej i określić zakres jej udostępnienia, jeżeli jest to niezbędne: 1) w celu dochodzenia odszkodowania lub zadośćuczynienia z tytułu śmierci pacjenta, lub 2) dla ochrony życia lub zdrowia osoby bliskiej.
- Prawo do ochrony danych zawartych w dokumentacji medycznej oraz innych związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych.
- Prawo do zachowania w tajemnicy informacji związanych z pacjentem uzyskanych przez personel medyczny w związku z wykonywaniem zawodu z uwzględnieniem wyjątków przewidzianych w przepisach prawa.
- Prawo do zachowania w tajemnicy informacji związanych z pacjentem uzyskanych w związku z wykonywaniem zawodu przez psychologa z uwzględnieniem wyjątków przewidzianych w przepisach prawa.
- Prawo do zachowania tajemnicy informacji dotyczących pacjenta uzyskanych w przez osoby wykonujące czynności z zakresu ochrony zdrowia psychicznego (w szczególności w związku ze świadczeniem opieki zdrowotnej dla osób z zaburzeniami psychicznymi), w związku z wykonywaniem tych czynności, z uwzględnieniem wyjątków przewidzianych w przepisach prawa.
- Prawo pacjenta lub jego przedstawiciela ustawowego do wniesienia sprzeciwu wobec opinii albo orzeczenia lekarza do Komisji Lekarskiej działającej przy Rzeczniku Praw Pacjenta, jeżeli opinia albo orzeczenie ma wpływ na prawa i obowiązki pacjenta wynikające z przepisów prawa.
- Prawo do otrzymania od farmaceuty w przypadku nagłego zagrożenia zdrowia lub życia, bez recepty lekarskiej, produktu leczniczego zastrzeżonego do wydawania na receptę w najmniejszym terapeutycznym opakowaniu z wyłączeniem środków odurzających, substancji psychotropowych i prekursorów grupy I-R.
- Prawo dostępu do informacji o prawach pacjenta w podmiocie leczniczym uwzględniającej ograniczenia tych praw. Realizacji tego prawa służy m. in. niniejsza karta. Pielęgniarka, położna oraz fizjoterapeuta ma obowiązek poinformować pacjenta o jego prawach. Pacjent ma prawo do informacji o rodzaju i zakresie świadczeń zdrowotnych udzielanych przez podmiot leczniczy, w tym o profilaktycznych programach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych, realizowanych przez podmiot leczniczy.
- Prawo, w przypadku wszczęcia wyrobu medycznego, do otrzymania karty implantu wraz ze szczegółowymi informacjami identyfikującymi wyrób, dotyczącymi bezpiecznego używania tego wyrobu, oraz możliwych następstw jego używania, sporządzonymi w języku polskim i w postaci zapewniającej szybki do nich dostęp.
- Prawo do złożenia skargi (reklamacji) do Centrum Medycznego Damiana na działanie lub zaniechanie jakiegokolwiek członka jego personelu medycznego lub niemedycznego, w tym dietetyka, logopedy, audiologa, pracownika ochrony, recepcji – niezgodne z prawem lub zasadami współzycia społecznego, w tym naruszające uzasadniony interes pacjenta.
- Prawo złożenia skargi na lekarza do rzecznika odpowiedzialności zawodowej przy właściwej izbie lekarskiej w przypadku podejrzenia postępowania sprzecznego z zasadami etyki i deontologii zawodowej oraz za naruszenie przepisów o wykonywaniu zawodu lekarza.
- Prawo złożenia skargi na pielęgniarkę albo położną do rzecznika odpowiedzialności zawodowej przy właściwej izbie lekarskiej i położnych w przypadku podejrzenia postępowania sprzecznego z zasadami etyki zawodowej oraz za zawinione naruszenie przepisów dotyczących wykonywania zawodu pielęgniarki albo położnej.
- Prawo do złożenia skargi na psychologa do regionalnego rzecznika odpowiedzialności zawodowej przy właściwej re-

gionalnej izbie psychologów w przypadku podejrzenia naruszenia obowiązków zawodowych psychologa lub zasad etyki.

- Prawo zwrócenia się do Rzecznika Praw Pacjenta w sprawie naruszenia praw pacjenta, w tym domagania się przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego oraz wzięcia udziału w toczącym się procesie cywilnym.
- Prawo do zwrócenia się, w przypadku doznania uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia, do sądu powszechnego z powództwem o zasądzenie od Centrum Medycznego Damiana lub osoby wykonującej w nim zawód medyczny: odszkodowania, zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, a także renty.
- Prawo do zwrócenia się do sądu powszechnego z powództwem o zasądzenie zadośćuczynienia pieniężnego od Centrum Medycznego Damiana lub osoby wykonującej w nim zawód medyczny, w przypadku zawinionego naruszenia praw pacjenta takich jak: prawo do świadczeń odpowiadających standardom aktualnej wiedzy medycznej, prawo do informacji o stanie zdrowia, prawo do wyrażenia zgody na udzielenie świadczeń zdrowotnych, prawo do leczenia bólu, prawo do tajemnicy lekarskiej oraz prawo do poszanowania intymności i godności.
- Prawo zgłaszania osobom wykonującym zawód medyczny, Prezesowi Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych lub podmiotowi odpowiedzialnemu za wprowadzenie produktu leczniczego do obrotu, działania niepożądanego produktu leczniczego, zgodnie z ustawą – Prawo farmaceutyczne.
- Prawo złożenia skargi na diagnostę laboratoryjnego do rzecznika dyscyplinarnego w Krajowej Izbie Diagnostów Laboratoryjnych w przypadku podejrzenia postępowania sprzecznego z zasadami etyki zawodowej lub przepisami dotyczącymi wykonywania czynności diagnostyki laboratoryjnej.
- Prawo wyboru osoby, która będzie udzielała świadczenia zdrowotnego, spośród lekarzy i innych osób zatrudnionych przez podmiot leczniczy, przyjmujących w danej jednostce organizacyjnej podmiotu leczniczego. W przypadku pacjentów oczekujących na zabieg finansowany ze środków publicznych wybór ten dotyczy jedynie obligatoryjnej konsultacji medycznej poprzedzającej taki zabieg.
- Prawo do leczenia bólu.
- Prawo złożenia skargi na fizjoterapeutę do rzecznika Krajowej Izby Fizjoterapeutów w przypadku podejrzenia zachowania sprzecznego z zasadami etyki zawodowej lub naruszenia przepisów dotyczących wykonywania zawodu fizjoterapeuty.

§ 3. PRAWA PACJENTA W SZPITALU

- Prawo żądania wypisania ze szpitala. Prawo to obejmuje również prawo do otrzymania od lekarza informacji o możliwych następstwach zaprzestania dalszego udzielania świadczeń zdrowotnych.
- Prawo do sprzeciwu wobec sekcji zwłok.
- Prawo do sprzeciwu wobec pobrania komórek, tkanek lub narządów ze zwłok w celu ich przeszczepienia lub pobrania komórek lub tkanek w celu ich zastosowania u ludzi.
- Prawo, w przypadku zakażenia, uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia, do zwrócenia się do właściwej wojewódzkiej Komisji ds. Zdarzeń Medycznych z wnioskiem o ustalenie zdarzenia medycznego i domaganie się od podmiotu leczniczego lub zakładu ubezpieczeń, w którym jest ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej, odszkodowania lub zadośćuczynienia w maksymalnej łącznej wysokości 100.000 zł.
- Prawo pacjenta do otrzymania znaku identyfikacyjnego szpitala.
- Prawo do pomieszczenia i wyżywienia odpowiednich do stanu zdrowia pacjenta w podmiocie leczniczym udzielającym stacjonarnych i całonocnych świadczeń zdrowotnych.
- Prawo wskazania osoby lub instytucji, którą podmiot leczniczy zobowiązany jest niezwłocznie powiadomić w razie pogorszenia się stanu zdrowia pacjenta powodującego zagrożenie życia lub w razie śmierci pacjenta.
- Prawo do przechowywania rzeczy wartościowych w depozycie podmiotu leczniczego.

§ 4. PRAWA PACJENTA W SZPITALU PSYCHIATRYCZNYM

- Prawo do wyrażenia pisemnej zgody na przyjęcie do szpitala psychiatrycznego.
- Prawo do złożenia skargi do Rzecznika Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego, w tym prawo spotkania z nim w warunkach zapewniających swobodę wypowiedzi, nie później niż w terminie 7 dni od dnia zgłoszenia takiej potrzeby.
- Prawo do wolności od przytrzymania, przymusowego podania leków, unieruchomienia lub izolacji (przymusu bezpośredniego). Prawo to wyłączone jest w przypadku, gdy pacjent: 1) dopuszcza się zamachu przeciwko: a) życiu lub zdrowiu własnemu lub innej osobie lub b) bezpieczeństwu powszechnemu, lub 2) w sposób gwałtowny niszczy lub uszkadza przedmioty znajdujące się w jego otoczeniu, lub 3) poważnie zakłóca lub uniemożliwia funkcjonowanie podmiotu leczniczego. Prawo to obejmuje prawo do otrzymania uprzedzenia o możliwości zastosowania przymusu bezpośredniego. Zastosowanie przymusu bezpośredniego w formie unieruchomienia lub izolacji lekarz zleca na czas nie dłuższy niż 4 godziny; przedłużenie wymaga przeprowadzenia osobistego badania przez lekarza i możliwe jest na następne dwa okresy, z których każdy nie może trwać dłużej niż 6 godzin; następnie możliwe jest dalsze przedłużenie na kolejne okresy, z których każdy nie może być dłuższy niż 6 godzin – dopuszczalne wyłącznie po każdorazowym osobistym badaniu przez lekarza psychiatrę i po zasięgnięciu opinii innego lekarza psychiatrę.
- Prawo do tego, aby dokumentacja medyczna nie zawierała oświadczeń obejmujących przyznanie się dopiętlenia czynu zabronionego pod groźbą kary.

§ 5. PRAWA PACJENTA W RAMACH UBEZPIECZENIA ZDROWOTNEGO

- Prawo wyboru świadczeniodawcy udzielającego ambulatoryjnych świadczeń specjalistycznych spośród tych świadczeniodawców, którzy zawarli umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej z Narodowym Funduszem Zdrowia, z zastrzeżeniami wynikającymi z obowiązujących przepisów prawa.
- Prawo w stanie nagłym – do niezwłocznego uzyskania świadczeń opieki zdrowotnej w niezbędnym zakresie również przez podmiot leczniczy, który nie zawarł umowy o udzielanie określonych świadczeń opieki zdrowotnej z Narodowym Funduszem Zdrowia.
- Prawo wyboru szpitala spośród szpitali, które zawarły umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej z Narodowym Funduszem Zdrowia, na podstawie skierowania (każdego) lekarza lub felczera, jeżeli cel leczenia nie może być osiągnięty przez leczenie ambulatoryjne zgodnie z ustaloną w oparciu o kryteria medyczne listą oczekujących.
- Prawo otrzymania świadczenia zdrowotnego bez wymaganego skierowania – w stanach nagłych (np. wypadek, zatrucie, poród, stany zagrożenia życia albo zdrowia); w powyższym stanie pacjent ma prawo do niezwłocznego uzyskania świadczeń opieki zdrowotnej z Narodowym Funduszem Zdrowia, na podstawie skierowania (każdego) lekarza lub felczera, jeżeli cel leczenia nie może być osiągnięty przez leczenie ambulatoryjne zgodnie z ustaloną w oparciu o kryteria medyczne listą oczekujących.
- Prawo otrzymania świadczenia zdrowotnego bez wymaganego skierowania – w stanach nagłych (np. wypadek, zatrucie, poród, stany zagrożenia życia albo zdrowia); w powyższym stanie pacjent ma prawo do niezwłocznego uzyskania świadczeń opieki zdrowotnej z Narodowym Funduszem Zdrowia, na podstawie skierowania (każdego) lekarza lub felczera, jeżeli cel leczenia nie może być osiągnięty przez leczenie ambulatoryjne zgodnie z ustaloną w oparciu o kryteria medyczne listą oczekujących.
- Prawo do bezpłatnego transportu sanitarnego do najbliższego podmiotu leczniczego, z którym Narodowy Fundusz Zdrowia zawarł umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, oraz z powrotem, na zlecenie lekarza ubezpieczenia zdrowotnego; w sytuacji natychmiastowej konieczności leczenia w zakładzie opieki zdrowotnej, w celu zachowania ciągłości leczenia oraz w przypadku schorzeń narządu ruchu, które uniemożliwiają korzystanie z transportu publicznego.

§ 6. PRAWA DZIECKA W TRAKCIE UDZIELANIA ŚWIADCZEŃ ZDROWOTNYCH

- Pacjentowi poniżej osiemnastego roku życia przysługują prawa pacjenta – osoby dorosłej w trakcie korzystania ze świadczeń zdrowotnych z uwzględnieniem uprawnień rodziców lub opiekunów i z uwzględnieniem ograniczeń wynikających z wieku pacjenta.
- Małoletniemu pacjentowi poniżej lat szesnastu lekarz (albo inna osoba wykonująca zawód medyczny) ma obowiązek udzielić informacji o stanie zdrowia, rozpoznaniu, proponowanych oraz możliwych metodach diagnostycznych i leczniczych, dających się przewidzieć następstwach ich zastosowania albo zaniechania, wynikach leczenia oraz rokowania, w zakresie i w formie potrzebnej do prawidłowego przebiegu procesu diagnostycznego lub terapeutycznego. Ponadto pacjent taki ma prawo wyrażenia swojego zdania.
- Małoletni pacjent powyżej lat szesnastu ma prawo do uzyskania od pielęgniarki lub położnej przystępnej informacji o pielęgnacji i zabiegach pielęgniarstkich.
- W przypadku małoletniego pacjenta powyżej lat szesnastu wymagana jest jego zgoda na wykonanie badania lub udzielenie innego świadczenia zdrowotnego przez lekarza (oprócz zgody przedstawiciela ustawowego). W przypadku małoletniego całkowicie ubezwłasnowolnionego lub niezdolnego do świadomego udzielenia zgody, zgody udziela przedstawiciel ustawowy. Jeżeli brak przedstawiciela ustawowego, zgodę na wykonanie badania może wyrazić opiekun faktyczny, czyli osoba, która bez obowiązku ustawowego sprawuje stałą opiekę nad pacjentem. Jeżeli obowiązujące przepisy prawa nie stanowią inaczej, zgoda może być wyrażona ustnie albo poprzez takie zachowanie, które w sposób niebudzący wątpliwości wskazuje na wolę poddania się proponowanym przez lekarza czynnościom. W przypadku zastosowania zabiegu operacyjnego albo metody leczenia lub diagnostyki stwarzającej podwyższone ryzyko, wymagana jest również pisemna zgoda małoletniego – oprócz zgody przedstawiciela ustawowego.
- Małoletni pacjent powyżej lat szesnastu ma prawo sprzeciwu co do udzielenia mu świadczenia zdrowotnego pomimo zgody przedstawiciela ustawowego lub opiekuna faktycznego. Jeżeli obowiązujące przepisy prawa nie stanowią inaczej, sprzeciw może być wyrażony ustnie albo poprzez takie zachowanie, które w sposób niebudzący wątpliwości wskazuje na brak woli poddania się proponowanym przez lekarza czynnościom.
- Małoletni powyżej lat szesnastu ma prawo nieudzielenia zgody (sprzeciwu) na pobranie po śmierci komórek, tkanek i narządów.
- Małoletni pacjent ma prawo, aby w celu zminimalizowania bólu i dyskomfortu w trakcie trwania badania klinicznego zapewniono mu udział w badaniu personelu posiadającego wiedzę i umiejętności w zakresie postępowania z małoletnimi oraz aby zastosowano metody służące minimalizacji dyskomfortu związanego z wykonywanym badaniem.
- Małoletni powyżej lat trzynastu ma prawo udzielenia zgody na pobranie odczynu szpiku – obok zgody przedstawiciela ustawowego i zgody sądu opiekuńczego.
- Małoletni pacjent może samodzielnie przychodzić na zabiegi rehabilitacyjne, zajęcia psychoterapii indywidualnej, zajęcia psychoterapii grupowej, konsultacje psychologiczne (kolejne wizyty), grupowe warsztaty rozwojowe, treningi umiejętności społecznych oraz zajęcia logopedyczne za uprzednią pisemną zgodą przedstawiciela ustawowego.